

Lázár Ervin XVI. Országos Anyanyelvi Verseny

2025/26-os tanév

1. forduló

Babits Mihály és Török Sophie¹

„Nekem sajnos nem adatott meg valami maradandót alkotni, hiába készültem kisgyerek korom óta írónak, ma — mint a

legnagyobb élő magyar író felesége — távolabb vagyok ettől, mint valaha. Pedig ma minden lap nyitva áll verseim számára, de soha senkitől őszinte kritikát vagy jóakarató biztatást többé nem kapok — írásaim csak egy szempontból érdekesek: hogy Babits Mihály életének intimitásait árulom bennük. (...) Milyen örökkévalóság várhat énreám? Túlvilágban nem hiszek, s vajon feljegyzi-e a nevemet az irodalomtörténet, mert jó ebédeket főzök az uramnak, s ha fáj a torka, borogatást teszek a nyakára? Munkáira alig teszek hatást, csak feleség vagyok, semmi egyéb, s az irodalom számára sokkal fontosabb nálam az a fogarasi kis cukrászleány, kihez legszebb verseit írta.”²

Ki gondolta volna, hogy Török Sophie nem csupán Babits Mihály feleségeként, hanem önálló íróként is mély nyomot hagy a magyar irodalom történetében? Bár kezdetben naplói inkább a magánélet hétköznapi mozzanatait örökítették meg, 1921-től ezek a feljegyzések fontos dokumentumokká váltak az irodalomtörténet számára. Sophie naplói egy értelmiségi házaspár mindennapjait tárják elénk: fogadások, látogatások, színházi bemutatók és könyvek elevenednek meg soraiban. Így vált ő élete utolsó két évtizedében Babits legközelebbi társává, és a 20. századi magyar irodalom meghatározó alakjának hitvesévé.

Az idei verseny témájául e különleges, Szekszárdhoz sok szállal kötődő házaspár egymás tükrében kiteljesedő életét és költészetét választottuk. Ezzel Babits Mihály halálának 85., felesége születésének és gimnáziumunk alapításának 130. évfordulójáról szeretnénk megemlékezni.

1. forduló 1. feladat

*„Meghalhatok-e, ha titok maradt,
hogymi dolgom volt e világban?”³*

Török Sophie, a vlogger

Az alábbi naplójegyzet alapján készítsétek el egy Török Sophie által vezetett irodalmi vlog adott napot (1921. január 11.) dokumentáló videóbejegyzését!

A videó elkészítése során törekedjétek a lent idézett naplórészlet stílusának követésére, a vlog azonban illeszkedjen a mai digitális világ nyelvhasználati és egyéb sajátosságaihoz is! Az alkotás feleljen meg a videóblogger műfaji követelményeinek: csatorna neve, feliratok, szlogen/logó, aláfestő zene, egyes szám első személy használata stb.... A videó elkészítése során használhattok egyéb dokumentumokat, képeket, hanganyagokat, zenét is. Ezek felhasználásakor ügyeljétek a jogtisztaságra! A videót elkészíthetitek okostelefon vagy számítógép segítségével is (pl. Windows Movie Maker, WeVideo stb...). Terjedelem 1,5 - 2 perc. Az alkotást küldjétek el a megadott email címre!

Példák vlogra:

- Tanulom magam: https://www.youtube.com/watch?v=FF_Uassc0Hg
- Dörner Csenge: https://www.youtube.com/watch?v=wh_9JONYjCI
- Faltól falig könyvesvlog: <https://www.youtube.com/watch?v=rZmv4PNiPO0>

1921. január 11., Centrál

[...] S nagyon hamar eszembe jutott, hogy telefonálok Mihálynak, hátha szívesen lát. S még a Greshambői felhívtam, Feketéné jelentkezett, hogy kérem a szerkesztő úr most jelenleg nincs itthon, s megtudtam, hogy valószínűleg a Centrálban van. Merészen nekivágtam, hogy bemegyek a Centrálba, hiszen végre az egy nyilvános kávéház, ahova bárki bemehet — titkos reményem pedig az volt, hogy legalább egy távoli asztaltól látni fogom az írókat, a híres embereket, s talán beszélhetek Mihállyal is. Annyira imponáltak nekem, hogy nem is mertem gondolni rá, hogy csekély személyem feltűnő vagy fontos lehet nekik, vagy hogy befogadnak maguk közé. Meglehetősen szívdobogva nyitottam be, szememet az ismert sarokasztal felé irányozva, azonban oly sok ember ült ott egy csomóban, hogy zavartan kerestem helyet egy közeli asztalnál — de még le sem ültem, Mihály már jött izgatottan és örvendezve — drága kis emberem! Láttam, hogy az írók asztalának minden tagja minket figyelt, láttam, hogy megjelenésem feltűnő volt, nyilván mert Mihály oly hirtelen felugorva sietett felém, a zárkózott, asszonytalan Mihály. (Később hallottam, hogy belépésemkor Kosztolányi ezt a megjegyzést tette: Jaj, de aranyos cukorbaba!)

Lőrinc is odajött s üdvözölt, fitogtatva, hogy ismer engem — de hamar bizalmas kettesben hagyott minket, visszamenve a törzsasztálhoz. — Milyen furcsa az élet, én e percekben vidáman sütkéreztem a híres emberek pillantása alatt, s mit sem sejtettem arról, hogy életem sorsdöntő óráját élem — míg a csodált asztal tagjai mind tudták már (Lőrinc boldog izgalommal terjesztette), hogy én Mihály menyasszonya vagyok ! Ez okozta tehát a feltűnő figyelmet, 26 mely így nagyon is érthető volt — s én még semmit sem tudtam. Beszélgettünk, már nem tudom miről, talán magyaráztam, hogy estémet agyoncsapni tévedtem ide, s ennek kapcsán testvéreim juthattak eszembe, s hirtelen tréfás szemrehányást tettem Mihálynak, hogy miért volt oly szívtelen, s miért rontotta el a „partimat” Lőrincel — fölösleges volt féltenie a barátját, hiszen csak formaság lett volna az egész — milyen független és boldog lehettem volna! — Mihály sebesen rajzolgatott a márványasztalra: Van más megoldás is! [...] az a megoldás lehetne... hogyha hozzám jönnél feleségül!

Rég volt ez, s már pontosan nem emlékszem, gondolatoknak milyen raja futott át e percben agyamon, [...] Bizonyos, hogy e percben még nem sejtettem, hogy ez az ügy annyira komoly ügy, hogy pár nap múlva már asszony leszek, bevallom, kissé szeszélynek éreztem ezt a hirtelen lánykérést s nagy meggondolatlanságnak, amit nem is lehet egészen komolyan venni — s tudom, hónapokat láttam magam előtt, a menyasszonyosdi kedves és mulatságos hónapjait, amelyet minden komoly következmény nélkül már többször átéltem. De mind e bizonytalan és kalandos káosz fölött ujjongó nagy örömem volt úr, hirtelen iszonyút nőtem,

*irigyelt és csodált nagy nők közé, akik nagy költők asszonyai lehettek. Oh, szédítő büszke öröm, még ha végül nem is lesz valóság belőle!*⁴

Értékelési szempontok:

- képalkotás, képminőség (25 pont)
- hangalkotás, hangminőség (25 pont)
- szövegalkotás (25 pont)
- videónapló jellemzői (25 pont)
- digitális világ jellemzői (25 pont)
- ötletesség, kreativitás (25 pont)

Maximum: 150 pont

1. forduló 2. feladat

Gyűjtsetek szokatlan, nyelvtanilag szabálytalan módon megalkotott kifejezéseket, költői neologizmusokat Babits Mihály életművéből! A példákat a következő módon adjátok meg: szó, szóalkotás módja, jelentés, szövegszerű idézet, forrásmegjelölés

Példák:

szétpikkelyeződött: rendhagyó igekötő-használat, 'szétmállott'; „*Hab rongyaivá rezgése miatt szétpikkelyeződik a színe/kikorhadt rég minden kapuja.*” (Atlantisz)

csigabatár: egyedi szóösszetétel, 'csigák által húzott szekér'; „*Amphitrité csigabatáron./Benn fontos hősök, fúrge gnómok*” (Cumulus)

Értékelési szempontok: Minden hibátlan megoldásért 5 pont jár.

Maximum: 150 pont

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

- Babits Mihály összegyűjtött művei: <https://mek.oszk.hu/00600/00602/html/>
- Török Sophie: Naplójegyzetek
https://tizataj.bibl.uszeged.hu/12375/1/tizataj_1983_011_018-029.pdf

¹ https://vates.hu/blogs/publikaciok/babits-mihaly-torok-sophie-hazassag?srsId=AfmBOoq13uhqwVleDumyL-Gh_XDA03LxAxuAfyLUTCPEM7WLuZS2YRnr

² https://tizataj.bibl.u-szeged.hu/12375/1/tizataj_1983_011_018-029.pdf

³ https://mek.oszk.hu/17600/17626/pdf/17626_1.pdf

⁴ https://tizataj.bibl.u-szeged.hu/12375/1/tizataj_1983_011_018-029.pdf